

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 11Svp/22/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200305
Dátum vydania rozhodnutia: 25. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200305.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa) a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, JUDr. Pavla Naďa, Mgr. Michala Novotného a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD, v právnej veci žalobcu: Q. U., X. P. XXX, XXX XX P., právne zastúpeného: JUDr. Jaroslav Kuchár, LL.M. advokát, AK so sídlom v Bratislave 851 06, Budatínska 65, proti žalovanému: JUDr. H. W., bytom P. XXX, XXX XX P., právne zastúpený: Grand Oak Legal, s.r.o., AK so sídlom v Bratislave 811 01, Na Vášku 8, o ústavnosti a zákonnosti volieb vo volebnom obvode Váhovce, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

O d ô v o d n e n i e

I. Žaloba

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 10. novembra 2022 (cez elektronickú schránku) domáhal vydania rozhodnutia o neústavnosti a nezákonnosti volieb vo volebnom obvode Váhovce (okres Galanta).

2. Žalobca kandidoval na funkciu starostu obce Váhovce v okrese Galanta. Na hlasovacom lístku mal poradové číslo 3 a vo voľbách získal 476 hlasov, pričom vo volebnom obvode Váhovce bolo odovzdaných 1172 platných hlasovacích lístkov, teda žalobca získal 40,61 % platných hlasov a spĺňa

tak podmienku stanovenú zákonom. Je teda aktívne legitimovanou osobou na podanie žaloby. Žalovaným[(§ 312d písm. a) Správneho súdneho poriadku] je opätovne zvolený starosta obce JUDr. H. U., ktorý kandidoval za politickú stranu Starostovia a nezávislí kandidáti. Navrhol, aby súd vyhlásil voľby starostu v obci Váhovce, konané dňa 29.10.2022 za neplatné. Požiadal o náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Uviedol, že podľa informácií, ktorými disponuje, v prípadoch kedy bola použitá prenosná volebná schránka došlo k viacerým pochybeniam. V prvom rade dochádzalo k voľbám v zastúpení, kedy namiesto voliča hlasovali iné osoby prítomné v domácnosti. K takémuto pochybeniu došlo na adrese P. Č.. XXX P. G. J.. Na základe žiadosti boli vyslaní dvaja členovia okrskovej volebnej komisie na uvedenú adresu, keďže sa v domácnosti nachádzal syn T., ktorý sa zo zdravotných dôvodov nemohol dostaviť do volebnej miestnosti. T. J. tak mal legitímny dôvod voliť do prenosnej volebnej schránky. Zároveň však do prenosnej volebnej schránky volil aj jeho brat J. J. a jeho matka T. J., u ktorých absentoval dôvod na voľbu mimo volebnej miestnosti v zmysle § 27 ods. 7 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“).

4. Ako ďalej uviedol, uvedené nebolo najzávažnejším porušením všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich priebeh volieb. T. J. zakrúžkovala vybraných kandidátov na hlasovacích lístkoch na voľbu starostu obce, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva namiesto svojho chorého syna T. J. bez jeho pokynu, čo je v rozpore s ustanovením § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z., ktorý upravuje situáciu, keď volič nemôže sám upraviť hlasovací lístok, avšak predpokladá prejav vôle - pokyn na úpravu hlasovacieho lístka.

5. Poukázal v tejto súvislosti na zásadu priamosti volebného práva, ktorá vylučuje zo svojej podstaty možnosť voliť v zastúpení, t.j. aby za voliča hlasovala iná osoba. Zastúpenie je absolútne vylúčené. Pri T. J. prichádzala do úvahy pomoc inej osoby, keďže tu boli zdravotné dôvody. Pri J. J. však dôvody na pomoc tretej osoby - matky úplne absentovali. Došlo tak k porušeniu princípu priamosti volieb, keď matka volila za svojich dvoch synov. Súčasne tým bol porušený princíp aj tajnosti volieb.

6. Podľa názoru žalobcu takáto situácia sa opakovala vo viacerých domácnostiach (cca 10 až 11), ktoré členovia okrskových komisií navštívili. Svedkom tohto postupu bola členka volebnej okrskovej komisie W. Y., ktorá takýto postup namietala, avšak jej bolo oznámené, že „vždy sa to takto robilo“. V tejto súvislosti žalobca navrhol vykonať výsluch svedka W. Y. ako i vyžiadanie zoznamu voličov, ktorí požiadali o hlasovanie mimo volebnej miestnosti v obci Váhovce.

7. Vychádzajúc z poskytnutých informácií má žalobca za to, že v prípade viacerých osôb nebola prejavená vôľa ako chcú hlasovať a hlasovacie lístky namiesto nich upravili iné osoby, de facto zástupcovia. Žalobca má za to, že takýmto postupom došlo k porušeniu volebného práva, čo v minulosti Ústavný súd Slovenskej republiky považoval za dôvod na vyhlásenie volieb za neplatné. (PL.ÚS 16/07 z 09.04.2008, PL.ÚS 32/07 z 13.02.2008).

8. Žalobca vo svojej žalobe následne namietal volebnú korupciu. V súvislosti s podozreniami na protizákonné konanie osôb v súvislosti s presviedčaním osôb, aby volili konkrétneho kandidáta (volebnou korupciou) bolo v deň 29.10.2022 podané oznámenie na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Sereďi pani U. X. trestné oznámenie. Trestné oznámenie bolo následne odstúpené z dôvodu vecnej príslušnosti na Národnú kriminálnu agentúru, odbor západ. Žalobca číslo vyšetrovacieho spisu doplní neskôr, keďže ku dňu podania žaloby nebolo pridelené. Ako dôkaz uviedol Zápisnicu o trestnom oznámení spísanou na Obvodnom oddelení Policajného zboru Sereď, List Obvodného oddelenia PZ Sereď- Trestné oznámenie - upovedomenie. Ako dôkaz navrhol vykonať výsluch svedka U. X., B.. XX.XX.XXXX, X. P. XXX, XXX XX P. a vyžiadanie vyšetrovacieho spisu NAKA NJBK, príp. relevantných dokumentov.

9. Podľa názoru žalobcu existuje dôvodné podozrenie, že v rámci volebnej kampane došlo k volebnej korupcii, teda k tzv. kupovaniu hlasov občanom najmä rómskeho etnika. Malo sa jednať o sumu 20,-

eur s tým, že zároveň príjemca obdržal aj predvyplnený hlasovací lístok v prospech starostu JUDr. H. W. a niektorých poslancov obecného zastupiteľstva obce Váhovce. Ako vyplýva z trestného oznámenia o „kupovaní hlasov“ vedia aj viacerí poslanci obecného zastupiteľstva. Osôb, ktoré prijali „dar“ malo byť okolo 20. Ku skutku malo dôjsť vo volebnom týždni od 24.10.2022. Skutočnosť, že existovali predvyplnené hlasovacie lístky (minimálne lístočky s číslami kandidátov, ktorých treba voliť) podporuje aj skutočnosť, že vo volebnej miestnosti okrsku č. 1 sa voliči zdržiavali len minimálny čas, na rozdiel od volebnej miestnosti okrsku č. 2, v ktorom sa každý volič zdržal niekoľko minút. Uvedenú skutočnosť môžu potvrdiť aj nezávislí pozorovatelia Q. O. H. T. U., ktorí boli prítomní počas hlasovania v okrsku č. 1. Ako dôkaz navrhol výsluch žalobcu, Q. O., B.. XX.XX.XXXX, X. P. XX, XXX XX P., T. U., B.. XX.XX.XXXX, X. P. XXX, XXX XX P., poukázal tiež na judikatúru Ústavného súdu SR (PL.ÚS 5/03 z 26.04.2002, PL.ÚS 6/06 z 26.08.2006, PL.ÚS 15/07).

10. Podľa názoru žalobcu hlasovanie viacerých osôb ovplyvnených neoprávneným obohatením v podobe odplaty za hlas správne kandidátovi na starostu mohlo negatívne ovplyvniť výsledok volieb v neprospech starostu. Žalobca verí, že počas vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní sa podarí zistiť celý rozsah tohto protiprávneho konania a výsledky vyšetrovania budú použiteľné aj v tomto konaní.

11. Žalobca taktiež vo svojej žalobe poukázal na náhly rýchly nárast obyvateľov. Obec Váhovce mala ku dňu vyhlásenia volieb do územnej samosprávy počet obyvateľov 2074, v čase volieb do orgánov územnej samosprávy mala podľa dostupných informácií žalobcovi obec vyše 2100 obyvateľov a pred voľbami sa malo pristáť okolo 40 ľudí. O sprístupnenie informácie o náraste počtu obyvateľov obce požiadala aj pani U. X.. Lehota na sprístupnenie informácií v čase podania žaloby ešte neuplynula. Odpoveď žalobca doplní dodatočne. Za účelom preverenia nárastu počtu obyvateľov navrhuje žalobca vykonať lustráciu v Registri obyvateľov za obdobie jún až november 2022. Dôkaz: Dokument - Zverejnenie počtu obyvateľov pre voľby do orgánov samosprávy obcí zdroj https://vahovce.sk/wp-content/uploads/2022/07/Scan_0904.pdf. Viacerí noví obyvatelia obce boli prihlásení do rodinného domu na adrese P., patriaceho sestre žalovaného pani T.. R. W., I.T.. Dôkaz list vlastníctva č. 20, Váhovce. (PL.ÚS. 110/07 z 26.11.2008).

12. Podľa názoru žalobcu umelé navyšovanie počtu obyvateľov obce, a teda počtu oprávnených voličov mohlo pozitívne ovplyvniť výsledky v prospech žalovaného. Takéto konanie považuje žalobca tiež za porušenie slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti.

13. Žalobca požiadal o nariadenie pojednávania vo veci samej.

14. K žalobe sa písomne vyjadril žalovaný podaním doručeným Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky dňa 13. decembra 2022 (cez elektronickú schránku) a navrhol, aby súd žalobu v plnom rozsahu zamietol. Požiadal o náhradu trov konania.

15. K podanej žalobe pokiaľ sa jedná o voľbu do volebnej schránky uviedol, že všetci voliči uvedení v žalobe pani T. J. ako i jej synovia T. J. H. J. J. požiadali riadne o umožnenie voliť mimo volebnej miestnosti. V tejto súvislosti uviedol, že obaja synovia majú vážne zdravotné ťažkosti a ich zdravotný stav teda jednoznačne odôvodňuje výkon volebného práva mimo volebnej miestnosti. Žalovaný považuje za prirodzené, že T. J., kvôli svojej chorobe nemohol upraviť volebný lístok, a preto mu zrejme pri jeho úprave pomohla jeho matka. Skutočnosť, že pani W. Y., navrhnutá ako svedok, vyslaná členka volebnej okrskovej komisie, nepočula pokyn voliča pána T. J. o tom ako chce hlasovať je bezpredmetná, nakoľko právny poriadok garantuje tajnosť volieb a členovia okrskovej volebnej komisie nemohli a nemali byť svedkami žiadneho takéhoto pokynu. Skutočnosť, že svedok pani W. Y. pokyn nepočula práve preukazuje, že tajnosť volieb bola v danom prípade zachovaná, keďže pani Y. nie je oprávnená takýto pokyn počuť. Pánovi T. J. H. J. J. bolo umožnené hlasovať spôsobom ako to predpokladá zákon č. 180/2004 Z. z. Tajnosť volieb bola zachovaná, nakoľko nie je známe, ako títo voliči hlasovali. Všetky zákonné predpoklady boli pri hlasovaní mimo volebnej miestnosti dodržané a

k žiadnym porušeniam volebných pravidiel pri návšteve voličov v ich domácnostiach nedošlo a tvrdenia údajného svedka pani W. Y. v tejto súvislosti sú nepodložené.

16. Pokiaľ sa jedná o tvrdenie žalobcu, že k takýmto situáciám malo dôjsť vo viacerých domácnostiach (cca 10-11), ak by takáto situácia opakovane nastala, členka volebnej komisie pani W. Y. by uvádzala presne kde a za akých okolností sa tak malo stať (tak ako to robí v tomto prípade). V tomto smere je tvrdenie žalobcu neurčité. Uvedená nepodložená domnienka nemá oporu v predložených dôkazoch. (návrh na výsluch svedkov: P. H. - druhej členky okrskovej volebnej komisie, výsluch pani T. J. cez telemost).

17. V súvislosti s trestným oznámením vo veci údajnej volebnej korupcie žalovaný uvádza, že k žiadnej volebnej korupcii z jeho strany nedošlo. Je toho názoru, že zo strany pani U. X. ide jednoznačne o krivé obvinenie a navyše zo závažného trestného činu. Je blízkou osobou žalobcu a tiež je notoricky známa ako problematický a mimoriadne konfliktný človek. Dôvodné podozrenie žalobcu o kupovaní hlasov občanov rómskeho etnika za 20,- eur považuje žalovaný za absolútne klamstvo, navyše s rasistickým podtónom.

18. Žalovaný k tzv. predvyplneným hlasovacím lístkom udáva, že hlasovacie lístky dodáva príslušný okresný úrad, sú bezpečne zabalené v krabiciach a nažehlenených fóliách (ešte z tlačiarne), sú uchované v uzamknutej miestnosti až do hodiny pred otvorením volebných miestností, pričom neporušenosť krabíc a fólií, tak ako ich odovzdáva príslušný okresný úrad obecným úradom, kontroluje miestna volebná komisia, ktorá aj vykonáva odbalovanie.

19. Skutočnosť, že vo volebnej miestnosti okrsku č. 1 sa voliči zdržali len minimálny čas bola z jednoduchých logických dôvodov, pretože v miestnosti okrsku č. 1 boli prítomné štyri plenty na úpravu hlasovacích lístkov, kým v omnoho menšej miestnosti okrsku č. 2 boli umiestnené len dve plenty na úpravu hlasovacích lístkov. Čas na úpravu hlasovacích lístkov predlžovala aj skutočnosť, že voliči upravovali aj hlasovacie lístky týkajúce sa volieb do orgánov Trnavského samosprávneho kraja.

20. Pokiaľ sa jedná o vyjadrenie žalobcu týkajúce náhleho nárastu počtu obyvateľov v obci, podľa žalovaného sa jedná len o jeho subjektívnu domnienku. K otázke osôb, ktoré sú prihlásené na trvalý pobyt v rodinnom dome vo vlastníctve sestry žalovaného, ide o súkromnú vec, ktorá nemá absolútne nič spoločné s konaním volieb a predmetnom súdnom konaní. Všetky tieto osoby (okrem jednej, ktorá dlhodobo žije v zahraničí) trvalo žijú na území obce Váhovce a chcú a tvoria súčasť územného spoločenstva fyzických osôb (obyvateľstva).

II.

Posúdenie veci správnym súdom

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa čl. 142 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky rozhoduje s účinnosťou od 1. januára 2021 aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je upravené v § 312a až § 312k Správneho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o aplikovateľný právny štandard potrebný pre rozhodovanie vo veci bude celkom pochopiteľne Najvyšší správny súd vychádzať z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky v týchto veciach, ako aj z vlastnej rozhodovacej praxe, keď sa táto sformuluje.

22. Zásadnú úlohu pri rozhodovaní o žalobe vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb je, že dôvody neústavnosti (povinnosť „tvrdenia“) musia byť dostatočne konkrétne a vymedzené. Len všeobecné tvrdenie o tom, že vo voľbách došlo k nezákonnosti alebo ich výsledok je nesprávny nevedie správny súd k žiadnemu dokazovaniu. Takéto tvrdenie by bolo možné dokazovať len tak, že by najvyšší správny súd v podstate len zopakoval celý volebný proces.

23. Podstatou volebnej žaloby v danej veci je tvrdenie žalobcu o informáciách, ktorými disponuje žalobca, že v prípadoch, kedy bola použitá volebná schránka došlo k viacerým pochybeniam. V prvom

rade dochádzalo k voľbám v zastúpení, kedy namiesto voliča hlasovali iné osoby prítomné v domácnosti a takisto do prenosnej volebnej schránky mali voliť aj osoby u ktorých absentoval zákonný dôvod na voľbu mimo volebnej miestnosti. Takáto situácia sa opakovala vo viacerých domácnostiach (cca 10 až 11). Taktiež existuje dôvodné podozrenie o volebnej korupcii, teda k tzv. kupovaniu hlasov v rámci volebnej kampane občanmi rómskeho etnika, ktorí mali obdržať sumu 20,- eur a predvyplnený hlasovací lístok v prospech starostu JUDr. H. W.. Osôb, ktoré prijali dar 20,- eur by malo byť okolo 20. Podstatou volebnej sťažnosti je tiež tvrdenie, že v obci došlo k náhlemu nárastu počtu obyvateľov.

24. Žalobca svoju aktívnu legitimáciu na podanie žaloby odvodzuje od toho, že kandidoval vo voľbách konaných dňa 29.10.2022 na funkciu starostu obce Váhovce. Na hlasovacom lístku mal poradové číslo 3, pričom získal 476 platných hlasov. Vo volebnom obvode Váhovce bolo odovzdaných 1172 platných hlasovacích lístkov, teda žalobca získal 40,61% platných hlasov. Žalovaný vo voľbách získal 574 platných hlasov. Uvedené má Najvyšší správny súd Slovenskej republiky preukázané zo Zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb zo dňa 30.10.2022.

25. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konštatuje, že dôvodmi na podanie správnej žaloby sú skutočnosti svedčiace o tom, že :

1. došlo k hlasovaniu v zastúpení a hlasovaniu do volebnej schránky osobami u ktorých nebol na to zákonný dôvod
2. došlo k volebnej korupcii
3. došlo k náhlemu nárastu počtu obyvateľov

26. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už vyslovil, že volebné súdничество je z pohľadu ústavného založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou (a to objektívnou alebo potencionálnou) a výsledkom volieb, a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy je povinnosť toho, kto volebné pochybenie namieta (napr. nález sp.zn. PL. ÚS 100/07 z 17.09.2008).

27. V tejto súvislosti treba taktiež uviesť, že volebná sťažnosť nie je všeobecným opravným prostriedkom na preskúmanie výsledkov volieb, a potom z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že predovšetkým sťažovateľ v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nie len namietať, ale svoje tvrdenie aj preukázať navrhovanými dôkazmi (m.m. Pl. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03. PL. ÚS 94/07, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 29/2011).

28. Taktiež možno konštatovať, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti

- (i) protizákonnosť, t.j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb
- (ii) vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta. a
- (iii) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb, a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosti o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

29. So slobodnou súťažou politických síl prostredníctvom volieb však bytostne súvisia volebné podvody (Fraudes électorales/Wahlbeeinflussungen), ktoré boli vlastné už volebným procesom v štátoch predvojnovoj Európy koncom 19. a začiatkom 20. storočia (k tomu bližšie pozri Joachim,V.: Podvody volební a jejich vliv na platnost voleb. Žižkov: Lad. Štorkán a Al. Jaroš, 1913. s. 4 a nasl.) Termínom „volebný podvod“ sa tu nemá na mysli iba skutok v rovine trestnoprávnej, ale akýkoľvek čin alebo skutok, ktorý je spôsobilý ohroziť alebo vylúčiť čistosť alebo slobodu volieb (ibid, s.5).

30. V zmysle judikatúry ústavného súdu (a tiež podľa modernej teórie ústavného práva) sa uvedený termín transformuje na termín „volebné vady“, pričom voľby môžu byť spochybnené v zásade tromi spôsobmi a to tým, že došlo k volebnej chybe (napríklad nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselné nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

31. Je potrebné na tomto mieste upozorniť, že volebné vady sa v tomto štádiu konania neposudzujú podľa zásad súdnicstva správneho, ale podľa zásad súdnicstva volebného. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných vád z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

32. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konštatuje, že v prvom rade žalobca namieta nesprávnosť postupu pri voľbe do prenosnej volebnej schránky a to z dvoch dôvodov. Do prenosnej volebnej schránky nemali voliť podľa názoru žalobcu dvaja voliči u ktorých nebol na to zákonný dôvod a takisto u dvoch voličov podľa názoru žalobcu chýbala prejavená vôľa. Malo sa jednať podľa názoru žalobcu o situáciu v rodine J. a to konkrétne o matku T. J. a jej dvoch synov T. H. J.. Jedná sa teda o tri osoby žijúce v spoločnej domácnosti. Matka T. J. mala za svojich synov vyplniť volebný lístok a ten vhodiť do prenosnej volebnej schránky a to bez prejavenej vôle svojich dvoch synov. V tejto súvislosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konštatuje, že v danom prípade žalobca neunesol dôkazné bremeno, nakoľko voľby sú všeobecné, rovné, priame s tajným hlasovaním, takže navrhnutá svedkyňa (členka okrskovej volebnej komisie) nemohla ani potvrdiť tento fakt, že by absentovala prejavená vôľa voličov - synov T. H. J. o tom, koho má ich matka zakrúžkovať, pretože nemohli pred ňou nahlas túto vôľu prejavíť. Na zakrúžkovaní na volebnom lístku zvoleného kandidáta mohli byť pred konaním volieb vopred dohodnutí, presne preto, aby neprejavili vôľu pre členkami okrskovej komisie. Ani druhá členka okrskovej komisie, ktorá musela byť prítomná pri vykonaní volebného aktu nikde túto skutočnosť nenamietala. Aspoň táto skutočnosť nie je Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky známa.

33. Pokiaľ sa jedná o žalobnú námietku, že do volebnej schránky volili aj voliči, u ktorých na to nebol zákonný dôvod, podľa názoru súdu jedná sa o volebnú vadu, avšak v súlade s vyššie uvedeným, nejedná sa o vadu takej intenzity, ktorá by mohla viesť k vyhláseniu volieb za neplatné. Navyše keď sa jedná o dvoch voličov, pričom medzi žalobcom a žalovaným bol rozdiel hlasov 98.

34. Za ďalšiu právne irelevantnú námietku neplatnosti volieb považuje súd tiež tvrdenie žalobcu, že takáto situácia sa opakovala vo viacerých domácnostiach (cca 10 až 11), ktoré členovia okrskových volebných komisií navštívili. Aj keby sa tvrdenie žalobcu preukázalo ako pravdivé, rovnako ako bolo vyššie uvedené, táto skutočnosť vzhľadom na počet domácností 10 až 11, by nebola spôsobilá spochybníť výsledok volieb. Takisto sa nejedná o vadu takej intenzity, ktorá by mohla viesť k vyhláseniu volieb za neplatné.

35. Vzhľadom na uvedené najvyšší správny súd konštatuje, že tvrdeniam predostretým žalobcom v tejto časti žaloby nemožno pripísať povahu právne relevantných dôvodov na konanie o žalobe vo veci nezákonnosti a neústavnosti volieb. Tvrdenia žalobcu sa preto javia ako účelové.

36. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zasa uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (m.m. PL. ÚS34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (m.m. PL. ÚS21/94).

37. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia sa vyžaduje, hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS19/94, PL. ÚS60/99). Inými slovami povedané, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

38. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštatoval (napr. PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 6/06), že kupovanie hlasov voličov považuje za najzávažnejšie porušenie ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktoré zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy.

39. Vzhľadom na námietku žalobcu týkajúcu sa kupovania hlasov, bolo z pohľadu súdu potrebné predovšetkým preskúmať pravdivosť tohto tvrdenia, podľa ktorého sa malo jednať o občana rómskeho etnika a o sumu 20,- eur. Takisto mali voliči obdržať predvyplnený hlasovací lístok s menom žalovaného. V tejto súvislosti žalobca poukázal na to, že s podozrením na protizákonné konanie s presviedčaním osôb aby volili konkrétneho kandidáta bolo v deň volieb podané trestné oznámenie na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Seredi pani U. X.. Z predloženého dôkazu Zápisnice o trestnom oznámení zo dňa 29.10.2022 vyplynulo, že trestné oznámenie bolo podané pani U. X., pričom k veci uviedla „že dnešného dňa v čase okolo 9.00 som bola telefonicky kontaktovaná osobou, ktorej meno uviesť nechcem, s tým že táto osoba mi uviedla, že v našej obci Váhovce prebieha aj prebiehala v priebehu 43. týždňa volebná korupcia zo strany vedenia obce, a to takým spôsobom, že vedenie obce rozdávalo predvyplnené lístky spolu so sumou 20 eur ako úplatok - motivačné, aby tieto hlasovacie lístky s vopred vyznačenými kandidátmi v prospech terajšieho starostu obce Adriána Kubicu spolu s poslancami obecného zastupiteľstva vhadzovali do volebnej urny občania, prevažne rómskeho pôvodu, ktorými boli takto odovzdané spolu s finančnou hotovosťou. Taktiež mi bolo oznámené, že by sa malo jednať o minimálne dvadsať osôb prevažne rómov. Tieto informácie sa v priebehu spomínaného týždňa rozprávali po obci, pričom sa mali niektorí z rómov aj pochváliť tým, že takto motivačné dostali peniaze, aby hlasovali v prospech terajšieho starostu a jemu spriaznených poslancov spôsobom ako som uviedla vyššie. Nechcem konkretizovať žiadnu osobu, ktorej mali byť takto poskytnuté peniaze ako úplatok, aby hlasovali určitým spôsobom. O tejto predvolebnej korupcii boli taktiež informovaní aj niektorí zo súčasných poslancov, ktorí mňa informovali o týchto skutočnostiach, nakoľko vedeli, že uvedenú situáciu chcem a budem riešiť. Mená jednotlivých poslancov nebudem konkretizovať“.

40. S ohľadom na uvedené zásady a kritériá správny súd v danom prípade posúdil, či zistené skutočnosti jednotlivito, alebo spoločne sú ústavne relevantným porušením príslušných ustanovení zákona a ústavy.

41. Podľa názoru Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky napriek žalobcom tvrdeným skutočnostiam a predloženým dôkazom sa namietané kupovanie hlasov voličov nepodarilo preukázať. Žalobca svoje dôkazné bremeno neunesol a svoje tvrdenia nepreukázal. Podaním zo dňa 21.decembra 2022 žalobca doplnil svoju žalobu o uvedenie čísla vyšetrovacieho spisu, pod ktorým sa vedie konanie vedené na základe trestného oznámenia pani U. X..

42. Podľa judikatúry ústavného súdu len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods.1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však musí sťažovateľ nielen tvrdiť, ale aj doložiť dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/201.

43. Žalobca vo svojej žalobe tiež poukazoval na to, že obec Váhovce mala ku dňu vyhlásenia volieb do územnej samosprávy počet obyvateľov 2074 a v čase volieb mala podľa informácií dostupných žalobcovi vyše 2100 obyvateľov, teda pred voľbami sa malo prist'ahovať do obce okolo 40 ľudí.

44.Podľa zistení Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (podľa informácií získaných z Obecného úradu vo Váhovciach zo dňa 29.11.2022) sa v období od mája 2022 do novembra 2022 prihlásilo na trvalý pobyt v obci Váhovce 37 osôb z toho 9 detí.

45. Úlohou súdu je ustáliť, či prihlásenie 28 dospelých osôb (37 dospelých osôb - 9 detí) na trvalý pobyt v obci Váhovce a s tým spojená možnosť týchto obyvateľov uplatniť ich aktívne volebné právo vo voľbách uskutočnených 29.10.2022 zodpovedá dikcii ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.

46. Úvodom Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uvádza, že právo na slobodný výber miesta pobytu fyzickej osoby (sloboda pobytu) je ústavou zaručené základné právo (čl. 23 ods.1 ústavy). Obmedziť túto slobodu je možné iba zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody (čl. 23 ústavy).

47. Trvalým pobytom sa rozumie pobyt občana (Slovenskej republiky) spravidla v mieste jeho bydliska. Za účelom evidencie zákonodarcovia vyžaduje ohlásenie trvalého pobytu občana (§ 3 ods.7 zákona č. 253/1998 Z. z.). Zákon č. 253/1998 Z. z. stanovuje pre občanov Slovenskej republiky povinnosť splnenia iba formálnych podmienok ohlásenia trvalého pobytu. Avšak ani povinnosť občana mať formálne evidovaný svoj jeden trvalý pobyt a samotné hlásenie trvalého pobytu v určitom mieste nelimituje občana v slobodnom výbere miesta jeho zdržiavania sa a pobytu. Ohlásenie trvalého pobytu má evidenčný charakter.

48. Miesto, ktoré občan ohlásil ako svoj trvalý pobyt, však ústavodarcovia spojil s miestom výkonu aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy obce (čl. 69 ods.2 a 3 ústavy). Dôvodom ohlásenia trvalého pobytu je evidenčný charakter. Orgánu verejnej správy príslušnému pre vedenie evidencie pobytu občanov ústava ani zákon č. 253/1998 Z. z. neumožňuje požadovať od občana pri ohlásení trvalého pobytu preukázanie účelu alebo úmyslu ohlásenia, ani preukázanie väzieb k miestu (k obci/mestu), kde občan hlási svoj trvalý pobyt. Ak občan splnil formálne náležitosti ohlásenia trvalého pobytu (porov. najmä § 3 ods.8 a § 4 ods. 6 zákona č. 253/1998 Z. z.) obec obligatórne prihlási občana na trvalý pobyt.

49. Prihlásenie sa na trvalý pobyt v určitej obci a uplatnenie aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy tejto obce nie je v zásade oprávnený skúmať a na tom základe zasahovať do výsledkov uskutočnených volieb do orgánov samosprávy obce ani súd v konaní vo volebných veciach. Výnimku tvorí situácia, ak by ohlásenie trvalého pobytu a následný výkon aktívneho volebného práva bol negáciou ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.

50. Pokiaľ sa jedná o žalobnú námietku žalobcu týkajúcu sa náhleho rýchleho nárastu počtu obyvateľov, žalobca v žalobe len uviedol, že obec Váhovce mala ku dňu vyhlásenia volieb do územnej samosprávy počet obyvateľov 2074, v čase volieb podľa informácií dostupných žalobcovi mala obec vyše 2100 obyvateľov. Viacerí obyvatelia obce boli prihlásení do rodinného domu na adrese P. patriaceho sestre žalovaného. Poukázal ďalej na judikatúry ústavného súdu týkajúcu sa umelého zvyšovania počtu obyvateľov pred hlasovaním vo voľbách.

51. Uviedol, že umelé navyšovanie počtu obyvateľov, a teda počtu oprávnených voličov mohlo pozitívne ovplyvniť výsledky volieb v prospech žalovaného. Takéto konanie považuje žalobca tiež za porušenie slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti.

52. V rámci konania o volebných sťažnostiach sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t.j. takých porušení volebného procesu (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením funkcie alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality), PL. ÚS 7/2010, PL. ÚS 3/2018). Túto

možnú príčinnú súvislosť treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať. (PL. ÚS. 16/2011, PL. ÚS 28/2014, PL. ÚS 3/2018.

53. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky opakovane uvádza, že pri rozhodovaní o ústavnosti a zákonnosti volieb je dôležitou tá skutočnosť, aké dôvody uvedie žalobca v samotnej žalobe. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, že je vylúčené, aby mohli naplniť pojem „neústavnosť alebo nezákonnosť volieb“, nie je možné žalobe vyhovieť. V danom prípade žalobca podľa názoru Najvyššieho správneho súdu svoje dôkazné bremeno neunesol.

54. Podľa § 312h ods. 3 Správneho súdneho poriadku, správny súd rozhoduje o žalobe spravidla bez pojednávania; pojednávanie môže nariadiť, ak to považuje za potrebné. V danom prípade žalobca požiadal o nariadenie pojednávania, avšak súd nedospel k záveru o potrebe jeho nariadenia.

III.

Záver

55. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že žalobe žalobcu o vyhlásenie voľby starostu obce Váhovce za neplatné nebolo možné vyhovieť, preto ju súd podľa § 312j ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

56. O nároku na náhradu trov konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods.1 Správneho súdneho poriadku a vzhľadom na úspech žalovaného v konaní mu priznal úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov v tomto konaní. O výške náhrady trov rozhodne osobitným uznesením asistent Najvyššieho správneho súdu v zmysle § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

57. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.